

téneti előadásaira. Lyka: VÁNDORLÁSAIM A MŰVÉSZET KÖRÜL. Képzőművészeti Alap, 1970. 60.

26. Julius Meier-Graefe: ENTWICKLUNGSGESCHICHTE DER MODERNEN KUNST. Verlag Julius Hoffmann, Stuttgart, 1904.

27. L. H-i: MICHAEL MUNKÁCSY NACHRUF. *Pester Lloyd*, May 3. 1900. Nr. 101. 2.

28. Genthon István: RIPPL-RÓNAI KIADATLAN LEVELEI. In: Képzőművészeti Almanach. I. 139.

29. Miközben a XVII. század közepéig az itáliai festészet töltötte be a centrum szerepét, addig a francia fejlődés is ehhez lett mérve. A regionális iskolák, például a németalföldi, majd később a holland festészet önálló útjait elismerő XVIII. század végi szemléletet váltotta fel a XIX. században megizmosodott franciaközpontú globalizáció.

Lackfi János

A BÁRÁNY IMÁDÁSA

Jan van Eyck festménye

1. A közelítés

Körben eleven hústra redőzve
 rengeteg lepel:
 akár ötször ennyi embert is elfedezne.
 Ha valaki mindet legöngyölítené,
 kihámozná a testeket,
 halomra gyűlne az anyagában mintás,
 bíbor, éjkék, smaragd, emberbőrszín szövet.
 Lappogó színházi tengereket
 fércelhetnének össze belőle,
 cibálnák minden oldalról statiszták,
 rengne a ponyvahullám.
 A meztelen csontokról is
 legöngyölődik minden hús,
 kész hentesbolt,
 sok mázsa eres, vörös márvány.
 Kifordulnak csimbókos hajak-szakállak:
 megannyi lucskos irhakucsma.
 A napsugarak aranyló
 bélhúrok gyanánt pengnek,
 összeöltik a húsból kifejtett
 csontokat, s már felszalad
 az ég felé sok csontdarab,
 akárha nyaklánc, szaruszilánkok
 csőrömpölnek a szélben,
 az ég xilofon-csontzene.
 A sok szövetből
 kifolyhatott a festék,
 mert tocsogok a kékben, a pirosban:

talpamba ivódva
artériás, vénás vér indigója.
Beletúrok a Bárány nemezes szőrébe,
kezemet elnyeli engedelmesen,
könyékig kutakodom, keresem
a forró, dobogó bőrt, de mindenütt
gyapjú gyapjú hátán, derékig hajolok
a Bárány testébe, nincs is teste,
finoman bukom belé,
mintha olajban úsznék,
elnyel a gyapjúbála,
orrom csiklándja, tüsszögni kell,
fülem csiklándja, nevetni kell,
mindenhol csiklánd, felparázslanak a sejtek,
aztán a végtelenhosszú lebegésben
a kunkori szálak puhán
lekaristolják rólam a ruhát,
a szőrt, a bőrt,
csontjaim bumerángjai
külön-külön repülnek be végül
a gyapjas hómezőt.

2. A nyitott könyv

Nyitva tartom a könyvet,
csipkeverőnők horgolták tele
örökmozgó bogarakkal,
azoknak percegése
csap fel a lapokból.
Mégis annyi minden hiányzik belőle,
kevés a spácium
sorok közé morzsolt zúzmarája,
betűk közé darált napsütése.
Kellene még pár tömény légbuborék
az o-k, az a-k, az e-k hurkaiba.
A Bárány körül reszket a levegő,
láthatatlan lepkék kavarnak.
Várom, amíg egy rászáll a lapokra,
hogyan akkor az Írást
hirtelen összecsapjam.
Ha sikerül csapdába ejtenem,
a könyvnek nem lesz többé
semmi híja.
Ki se kell nyitnom
zsarátnokizzással
ég az agyamba
az utolsó betűig.

3. Tömjénezők

Az illatot mint szikrázó kést
vágtuk bele az oltár asztalába.
Hiába feszegetjük,
nem jön ki sehogy sem.
Nyeléből tömjénbokor bodrosodik,
fürgén a tömeg felé kúszva
párhuzamos csermelyekre bomlik,
azok betöltik a páros orrlíkakat,
a tüdőben kilombosodnak,
kristály gümöbogyókat növesztenek.
Ha majd mindenki hazamegy,
az ágak üvegroppanással
válnak le a törzsről, s ott maradnak
beletörve a hívek légútjaiba.
Nyelvükről sosem távozik
a szétfoszlott, friss mentalevél
hidegen perzselő tüze.

4. A szökőkút

Ilyen kemény és képlékeny anyagból
nagyon nehéz gyöngysort cizellálni.
A láncszemek gyakorta,
nyúlósan vékonyulnak,
szakadnak, mint a tészta.
Ezer jeges ujjbegy tapogatja végig
kezünk, csuklónk, könyökünk,
míg bőrünkről el nem illan.
Alakot így vált untalan:
ami folytonossági hiány volt,
majd kérges, göcsörtös fagöbbsé szilárdul,
mi most még szemcsés permeteg,
majd ringó, duzzadt anyamell,
sokkarátos, súlyos gyümölcs lesz.
Mégis, akár egyetlen emberi agynak
szűk keresztmetszetén az egész világot,
most a finom ezüsttölcséren
átfűzzük rögs tengerek, harapós zuhatagok,
bálákkal dobálózó folyamok,
s a tavak, e fejjel lefelé fordult,
képlékeny szénakazlak sorát mindenestül.
A levegőt cifrára
kivarrjuk üvegzállal.